

Sociaal veiligheidsplan

Basisschool De Vink

12 oktober 2016

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Visie, kernwaarden en doelen voor sociale veiligheid.....	3
	Visie op sociale veiligheid.....	3
	Onze kernwaarden	4
	Doelen van sociaal veiligheidsbeleid.....	4
	Evaluatie	4
3	Regels, codes en protocollen en toezicht.....	5
	Schoolregels en het toezicht.....	5
	Protocollen grensoverschrijdend gedrag.....	5
4	Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's.....	6
	Inzicht in veiligheidsbeleving van leerlingen, ouders en medewerkers	6
	Incidentregistratie	7
	Bijstelling van beleid	8
5	Aanspreekpunten bij zorgen over sociale veiligheid en samenwerking met externen.....	8
	Aanspreekpunten voor ouders en medewerkers	8
	Partners in sociale veiligheid	9
	Privacyaspecten.....	9
6	Pedagogisch handelen.....	9
	Leerkrachtvaardigheden	9
	Rol van de directie.....	10
7	Preventieve activiteiten en programma's op school.....	11
	Preventieve programma's voor leerlingen	11
	Ondersteuning voor leerkrachten	11
	Communicatie met ouders	12
8	Signaleren en effectief handelen bij signalen en incidenten	12
9	Borging van het sociaal veiligheidsbeleid.....	13

1 Inleiding

Een veilige school is een school waar leerlingen en personeel met plezier leren en werken en waar zij zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Op De Vink stimuleren we daarom positief en veilig gedrag bij iedereen die bij onze school betrokken is (kinderen, medewerkers, ouders en partners). Zo ontstaat een positief en veilig schoolklimaat.

In dit plan leest u wat wij allemaal doen om de sociale veiligheid op De Vink te waarborgen. Dit plan geeft richting en houvast aan het handelen van iedereen die betrokken is bij onze school.

In dit plan vindt u informatie over onze visie, kernwaarden en afspraken over sociale veiligheid. Er is beschreven wie welke taak heeft hierin en hoe we samenwerken binnen de school, maar ook daarbuiten; met ouders en partners. Sociale veiligheid begint met positief pedagogisch handelen door leerkrachten en overige medewerkers. Om het gewenste gedrag bij leerlingen aan te leren, zijn diverse preventieve activiteiten en programma's in de school. Tot slot is beschreven hoe we op De Vink grensoverschrijdend gedrag tijdig signaleren en vervolgens effectief aanpakken.

In dit plan wordt regelmatig verwezen naar ons schoolplan, het ondersteuningsplan en 'Positive Behaviour Support' (hierna: PBS). Samen met dit sociale veiligheidsplan, vormen deze documenten het fundament voor leren en werken op De Vink.

2 Visie, kernwaarden en doelen voor sociale veiligheid

Visie op sociale veiligheid

Op basisschool De Vink geven we onderwijs in een veilige omgeving waarbinnen ieder kind de ruimte krijgt om in zijn eigen tempo en op zijn eigen niveau te leren. Onze schoolvisie is meer uitgebreid beschreven in het schoolplan (<http://www.basisschooldevink.nl/beleid/schoolplan/>) .

Wat verstaan we op De Vink onder een 'veilige omgeving'?

Op De Vink kan iedereen zichzelf zijn. We voelen ons beschermd en gehoord op school. We gaan respectvol, verantwoordelijk en op een veilige manier met elkaar om. We hebben aandacht voor elkaar en we helpen de ander. En, gaat het eens mis..., dan lossen we dit samen op!

Dit is dan ook onze visie op sociale veiligheid.

Onze kernwaarden

Respect, veiligheid en verantwoordelijkheid zijn op De Vink de belangrijkste waarden die we de kinderen willen meegeven en aanleren.

We zijn in 2015 gestart met de invoering van PBS. Dit is een schoolbrede aanpak gericht op het stimuleren van goed gedrag om zo een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat het leren bevordert. Meer informatie over PBS is te vinden op <http://wij-leren.nl/school-wide-positive-behavior-support.php>.

Doelen van sociaal veiligheidsbeleid

Met ons sociaal veiligheidsbeleid streven we er naar dat alle leerlingen, medewerkers, ouders en partners zich beschermd en gehoord voelen op onze school. We hebben daarom heldere schoolregels en gedragsverwachtingen geformuleerd. Onze afspraken en protocollen zijn toegankelijk voor iedereen. We werken, in een oplossingsgerichte en open sfeer, samen aan het voorkomen en oplossen van problemen. Wie hierin welke verantwoordelijkheden heeft, is beschreven en bekend.

Grensoverschrijdend gedrag wordt vroegtijdig gesignaleerd, geregistreerd en effectief aangepakt.

Evaluatie

Onze beleidsdoelstellingen worden jaarlijks geëvalueerd, bij het actualiseren van dit sociale veiligheidsplan en het ondersteuningsplan. Als uit de praktijk blijkt dat protocollen niet goed werken, worden ze aangepast. Als PBS-school sturen wij bovendien op data over het gedrag van de leerlingen. Vanaf 2017 gaat De Vink actief gebruik maken van systematische gegevensverzameling. Met deze informatie kunnen we straks gefundeerd beslissen om tot actie

over te gaan op het niveau van de school, een groep of een individuele leerling.

3 Regels, codes en protocollen en toezicht

Schoolregels en het toezicht

Bij de start van PBS (in 2015) heeft het team de schoolregels en gedragsverwachtingen voor haar leerlingen opnieuw vastgesteld. Deze zijn te vinden op de server van De Vink (onder Team/PBS). De gedragsverwachtingen worden sinds het voorjaar van 2016 stap-voor-stap aangeleerd aan alle kinderen. Lessen worden zo nodig meerdere malen gegeven en er wordt actief geoefend. Aan het begin van het schooljaar is er extra aandacht voor 'gedragsverwachtingen in de klas'. De medewerkers (ook die van de overblijf) houden (op de PBS manier) actief toezicht in alle ruimtes van de school (inclusief het plein). Goed gedrag wordt beloond: met een complimentje of een bandje. Kinderen worden systematisch aangesproken op ongewenst gedrag door middel van een gestandaardiseerde reactieprocedure. Als zij zich na waarschuwingen niet aan de afspraken houden, volgen er consequenties. Deze kunnen variëren van een time-out voor een kortere periode, tot het invullen van een 'volgende-keer-beter-blad' en, in het uiterste geval, schorsing of verwijdering.

Ouders zijn op ouderavonden geïnformeerd over PBS en de gedragsregels op school. Bij ernstig en/of herhaald grensoverschrijdend gedrag worden ouders direct (mondeling) geïnformeerd en betrokken bij vervolgacties voor hun kind.

Protocollen grensoverschrijdend gedrag

Op De Vink beschikken we over de volgende gedragsprotocollen:

- protocol pesten
- meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (inclusief stappenplan voor De Vink)
- protocol rouw en echtscheiding (in ontwikkeling),
- protocol schorsing leerling
- protocol verwijdering leerling
- verzuimprotocol (van Regionaal Bureau Leerplicht)
- gedragscode De Vink met bepalingen m.b.t. discriminatie, seksuele intimidatie, racisme en fysiek geweld (wordt momenteel herzien)

- klachtenregeling

Voor leerkrachten is er in elke groep een ABC-boek aanwezig met daarin de belangrijkste afspraken, procedures, formulieren en protocollen. De meeste protocollen zijn voor ouders toegankelijk via de website van de school.

4 Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's

Inzicht in veiligheidsbeleving van leerlingen, ouders en medewerkers

De leerkrachten krijgen informatie over het welbevinden van de leerlingen uit de periodieke gesprekken (verwachtings- en rapportgesprekken) met kinderen en ouders. Zij beoordelen ook 2 maal per jaar de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen (met behulp van SCOL). Zie voor meer informatie <http://www.scol.nl/?main=watisscol>. Leerlingen van groep 6, 7 en 8 beoordelen ook zelf hun welbevinden in SCOL. De uitkomsten komen in het leerling portfolio. Op basis hiervan stellen leerkrachten tenminste 2 maal per jaar een groepsplan gedrag op. In dit plan worden doelen en concrete activiteiten benoemd, gericht op het ontwikkelen van sociale vaardigheden van kinderen. De evaluatie van de doelstellingen in het groepsplan gedrag vormt steeds de basis voor het nieuwe plan. De intern begeleider analyseert SCOL-uitkomsten schoolbreed en rapporteert hierover aan directie. Deze informatie over SCOL en de groepsplannen staat ook in ons schoolplan (<http://www.basisschooldevink.nl/beleid/schoolplan/>) en in het ondersteuningsplan (<http://www.basisschooldevink.nl/beleid/ondersteuningsplan/>).

Voor kleuters wordt met ingang van schooljaar 2016-2017 het zogenaamde OntwikkelingsVolgModel (OVM) gebruikt. Dit is een verfijnd digitaal observatiesysteem waarin leerkrachten aspecten van de ontwikkeling van jonge kinderen opnemen. Op basis van de ontwikkelingslijnen kunnen leerkrachten eventuele problemen tijdig signaleren en maatregelen treffen. Wij gebruiken de handelingswijzers voor kinderen die speciale zorg nodig hebben.

Periodiek worden alle ouders én leerlingen van de groepen 7 en 8 gevraagd naar hun mening over de school. Dit is in 2014 voor het laatst gebeurd, zie <http://www.basisschooldevink.nl/onze-school/tevredeneheidspeiling/>. Deze peiling bevat ook vragen gericht op de veiligheidsbeleving. Onder andere naar aanleiding van de door ouders en leerlingen genoemde verbeterpunten, is in 2015 is gestart met PBS. In 2017 zal weer een tevredeneheidspeiling worden uitgevoerd door Scholen met Succes.

In 2014 is ook een tevredeneheidspeiling onder medewerkers uitgevoerd. Ook deze wordt in 2017 herhaald. Medewerkerstevredenheid en welbevinden is een standaard gespreksonderwerp in de jaarlijkse functioneringsgesprekken met de directie. Ook tussentijds kunnen leerkrachten over hun veiligheidsbeleving praten met directie. Daarnaast is de vertrouwenspersoon beschikbaar voor het bespreken van zorgen of incidenten. Tot slot kunnen medewerkers via hun vertegenwoordiging in de Medezeggenschapsraad eventuele schoolbrede problemen aankaarten.

In februari 2016 is door NISHV een RI&E uitgevoerd op De Vink. Er zijn geen ernstige arbeidsrisico's geconstateerd. Wel zijn op het gebied van arbobeleid nog verbeteringen nodig om te voldoen aan de minimumeisen Arbocatalogus Primair Onderwijs. Daarnaast is de directie geadviseerd om PSA-beleid te formuleren. Dit wordt meegenomen in de herziening van de gedragscode.

Incidentregistratie

Op De Vink gebruiken we het webbased leerlingvolgsysteem en leerlingadministratiesysteem ParnasSys. Hierin wordt, behalve bijzonderheden met betrekking tot de leerresultaten en de ontwikkeling van leerlingen, ook herhaald of ernstig grensoverschrijdend gedrag vastgelegd. Ook van gesprekken met ouders of specifieke maatregelen worden notities gemaakt in ParnasSys. Op termijn wil De Vink delen van ParnasSys ook openstellen voor ouders (zogenaamd 'ouderportaal').

Als PBS-school sturen wij op data over het gedrag van de leerlingen. Vanaf 2017 gaat De Vink actief gebruik maken van systematische gegevensverzameling. Zo krijgt het PBS-team zicht op waar, wanneer, hoe

laat en bij wie gedragsincidenten plaatsvinden en kunnen we gericht ingrijpen. Ook krijgen we inzicht in de voortgang van de implementatie van PBS binnen de school.

Drie maal per jaar vindt een leerlingbespreking tussen groepsleerkrachten en de zorgcoördinator (intern begeleider) plaats. Het welbevinden van leerlingen, gedragsproblemen en eventuele incidenten zijn standaard onderwerp op het gespreksformulier komen zo altijd aan bod.

De directie, intern begeleider en de vertrouwenspersoon zijn vaak intensief betrokken bij de opeenvolgende stappen in de protocollen van De Vink.

Bijstelling van beleid

De PBS-incidenten, signalen van leerkrachten en de ervaringen bij de toepassing van de uiteenlopende protocollen worden door de directie geanalyseerd en patronen worden in kaart gebracht. Op basis hiervan worden leer- en verbeterpunten verwerkt in bijgestelde plannen (het sociale veiligheidsbeleid, de PBS-aanpak en protocollen).

5 Aanspreekpunten bij zorgen over sociale veiligheid en samenwerking met externen

Aanspreekpunten voor ouders en medewerkers

Op De Vink zijn alle medewerkers direct of indirect betrokken bij het creëren en waarborgen van de sociale veiligheid. De groepsleerkracht is de eerst verantwoordelijke. Zijn/haar handelen bepaalt in grote mate het gevoel van veiligheid van leerlingen en ouders. De leerkracht is ook het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders die hierover zorgen hebben. Bij zorgwekkende signalen kan de groepsleerkracht de intern begeleider om advies en ondersteuning vragen. Afhankelijk van de aard en ernst van de problemen kunnen ook anderen (bijvoorbeeld de gedragsspecialist, de directie, het bestuur, het expertteam of andere partners) worden betrokken. Deze procedures zijn meer uitgebreid beschreven in het schoolplan, het ondersteuningsplan en de diverse protocollen. Hierin is ook de rol en betrokkenheid van ouders beschreven.

Als de aanpak op school niet geleid heeft tot een goede oplossing, kan gebruik gemaakt worden van de klachtenregeling (<http://www.basisschooldevink.nl/beleid/klachtenprocedure/>). Op De Vink is er een vertrouwenspersoon. Deze is aangesteld als aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en personeel over nalatigheid, maatregelen en gedrag op school. De vertrouwenspersoon begeleidt mensen met een klacht tijdens de verdere klachtprocedure. De Vink is aangesloten bij de Landelijke Klachten Commissie.

Medewerkers kunnen terecht bij de (interne) preventiemedewerker van de school. Hij/zij is verantwoordelijk voor het (mede) opstellen en uitvoeren van de Risico Inventarisatie en –Evaluatie en het adviseren over en uitvoeren van maatregelen voor een goed arbeidsomstandighedenbeleid.

Partners in sociale veiligheid

Als de directie, de intern begeleider of leerkrachten ondersteuning wensen met betrekking tot de sociale veiligheid op school, kunnen zij hiervoor terecht bij diverse partners (zoals SMW, JGZ, CJG, HALT, MEE, Leerplicht en Politie). Deze partners en hun deskundigheden zijn meer uitgebreid beschreven in het ondersteuningsplan.

Privacyaspecten

Onze school dient vanzelfsprekend te voldoen aan de bepalingen in de Wet van de Privacy. Gegevens over leerlingen worden enkel bewaard en gebruikt voor intern gebruik en voor zover ze voor de ontwikkeling van het kind noodzakelijk zijn. Voordat gegevens worden uitgewisseld met derden, wordt hier altijd vooraf toestemming voor gevraagd aan ouders. Zie ook ons schoolplan. Informatieverstrekking aan gescheiden ouders is geregeld in het protocol Informatieverstrekking gescheiden ouders.

6 Pedagogisch handelen

Leerkrachtvaardigheden

De leerkrachten op De Vink werken samen aan de missie van onze school: het bieden van een veilige leeromgeving waarin kinderen hun eigen talenten

kunnen ontdekken en ontwikkelen. Zij zijn de dragers van deze missie en geven het goede voorbeeld als het gaat om veilig sociaal gedrag. Het pedagogisch handelen van de leerkracht richt zich op het gevoel van relatie ('ik hoor er bij'), autonomie ('ik mag zijn wie ik ben') en competentie ('ik kan wat'). Hiertoe zetten zij 7 basiscompetenties in (<https://ctmeter.nl/onderwijs/primair-onderwijs/competenties>). Al deze competenties dragen bij aan het creëren en waarborgen van de sociale veiligheid van kinderen en ouders. Leerkrachten zijn verantwoordelijk voor het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van kinderen en eventuele onveiligheidsgevoelens. Van de leerkrachten op De Vink wordt bovendien gevraagd dat zij empathisch kunnen luisteren en ook oplossingsgericht kunnen communiceren met leerlingen en ouders. De leerkrachten hebben zich in 2015 expliciet gecommitteerd aan PBS en zijn hierin ook geschoold. Het gewenste leerkrachtgedrag is vastgelegd in de gedragscode De Vink (bijlage bij het communicatieplan).

Rol van de directie

De directie heeft een PBS-team aangesteld dat de implementatie van PBS aanstuurt en monitort. Schoolbreed is er, met de invoering van PBS, veel aandacht voor de kernwaarden, schoolregels, toezicht en bekrachtiging van goed gedrag. Er vinden jaarlijks meerdere PBS-studiedagen plaats.

Jaarlijks wordt de mate van beheersing van de leerkrachtcompetenties besproken in het functioneringsgesprek tussen de directeur en de leerkracht. De directie spreekt leerkrachten aan op hun individuele vermogens en deskundigheid en benoemt eventuele ontwikkelpunten. Leerkrachten verwerken deze punten vervolgens in hun Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP). Hierin worden concrete activiteiten ter verbetering van hun leerkrachtvaardigheden benoemd (bijvoorbeeld training/scholing, individuele coaching of intervisie).

7 Preventieve activiteiten en programma's op school

Preventieve programma's voor leerlingen

De kerndoelen 34 t/m 37 (uit: Oriëntatie op jezelf en de wereld, domein mens en maatschappij) geven richting aan het ontwikkelen van sociaal-emotionele vaardigheden bij kinderen

(<http://tule.slo.nl/OriëntatieOpJezelfEnWereld/F-KDOriëntatieJezelfEnWereld.html>) . In dit leergebied oriënteren leerlingen zich op zichzelf, op hoe mensen met elkaar omgaan, hoe ze problemen oplossen en hoe ze zin en betekenis geven aan hun bestaan.

Op De Vink hanteren we verschillende schoolbrede preventieve programma's gericht op deze kerndoelen. Onderdeel van PBS is het aanbieden van een groot aantal lessen en activiteiten gericht op het aanleren van de kernwaarden en de schoolregels en het bijbehorende gewenste gedrag. Onderliggende benodigde vaardigheden worden ontwikkeld met behulp van de methode Leefstijl (<http://www.leefstijl.nl/>). In aanvulling hierop wordt in de groep 3 t/m 8 gewerkt met 'GRIP op de groep' en 'Klasse(n)kracht'. In de afgelopen twee jaar is er voor een klein aantal (geselecteerde) leerlingen op school een faalangstraining georganiseerd en een training executieve functies. Als nodig verwijzen leerkrachten en de intern begeleider ouders door naar particuliere trajecten zoals de Kanjertraining en Rots & Water.

Ondersteuning voor leerkrachten

PBS biedt medewerkers van De Vink veel houvast bij het omgaan met grensoverschrijdend gedrag. Er is een standaard reactieprocedure wanneer gedragsregels worden overtreden. Hierover wordt regelmatig (elke teamvergadering en tijdens PBS-studiedagen) gesproken. Ervaringen worden uitgewisseld en er wordt geoefend. De zorgcoördinator en de gedragspecialist zijn beschikbaar voor leerkrachten met een hulpvraag en ook externen worden soms ingeschakeld. Afgelopen jaren is Impuls organisatieadvies, training en coaching en de AED regelmatig betrokken geweest bij trajecten voor individuele leerkrachten en groepen. Het hele team heeft de intra- en interpersoonlijke training 'de leerkracht doet ertoe' gevolgd. Voorbeelden van trainingen/bijeenkomsten die de afgelopen drie

jaar door medewerkers zijn bijgewoond zijn: executieve functies, faalangst, omgaan met lastige groep, groepsvorming en omgaan met pestgedrag.

Communicatie met ouders

Ouders worden via de website, ouderbijeenkomsten (o.a. PBS en Leefstijl), individuele gesprekken en ouderbrieven op de hoogte gehouden van de preventieve activiteiten op De Vink.

8 Signaleren en effectief handelen bij signalen en incidenten

Leerkrachten die grensoverschrijdend gedrag signaleren beschikken middels PBS over een reactieprocedure en richtlijnen voor te nemen maatregelen bij klein of groot probleemgedrag. De maatregelen variëren van een time-out binnen of buiten de klas (op het plein of binnen) in combinatie met het inhalen van werk (klein incidenteel probleemgedrag) tot een gesprek met directie en ouders, het invullen van een zogenaamd 'VKB-blad' en maatregelen in het kader van schorsing en verwijdering (groot en structureel probleemgedrag). Herhaald klein probleemgedrag én groot probleemgedrag worden geregistreerd in ParnasSys en (vanaf 2017) in de PBS-database.

De sociale veiligheid is regelmatig onderwerp van gesprek op De Vink. Zoals gezegd volgen we het welbevinden van onze leerlingen via SCOL. In gesprekken tussen leerkrachten en leerlingen en hun ouders (3 maal per jaar), in gesprekken tussen leerkrachten en directie/intern begeleider (3 maal per jaar) en tijdens studiedagen (bijvoorbeeld rondom PBS) en intervisiemomenten binnen het team (enkele malen per jaar). Zie hiervoor ook het ondersteuningsplan

<http://www.basisschooldevink.nl/beleid/ondersteuningsplan/>.

Leerkrachten zijn voor leerlingen en ouders het eerste aanspreekpunt. In de diverse protocollen is beschreven welke stappen leerkrachten zetten bij het constateren van grensoverschrijdend gedrag. Als nodig worden ook de vertrouwenspersoon, de intern begeleider, de directie of het bestuur betrokken. In laatste instantie kan de vertrouwensfunctionaris van de GGD worden ingeschakeld.

De directie analyseert enkele keren per jaar, samen met de leerplichtambtenaar, de verzuimgegevens om eventuele signalen van sociale onveiligheid te kunnen oppakken.

Bij calamiteiten is er direct en in huis opvang voor dader(s) en slachtoffer(s). Op De Vink is onder schooltijd altijd een medewerker ambuland die kan ondersteunen en zo nodig contact op kan nemen met ouders of partners.

9 Borging van het sociaal veiligheidsbeleid

Nieuw beleid en voorstellen om beleid aan te passen, worden te allen tijde vooraf besproken in team- of bouwvergadering. Vaststelling geschiedt door het Managementteam en (als nodig) het bestuur. Bestuursbesluiten zijn onderhevig aan advies door de Medezeggenschapsraad. Beleidsstukken worden opgeslagen in de Teammap op de server en worden in het ABC-boek (in alle groepen) opgenomen. Beleid wordt tenminste één keer per jaar geëvalueerd en (als nodig) bijgesteld.

Omdat het Sociaal Veiligheidsplan nauw samenhangt met het Ondersteuningsplan, PBS en het Arbobeleid, zullen wijzigingen op deze beleidsterreinen ook vertaald worden naar het Sociaal Veiligheidsplan.

De uitvoering van PBS wordt aangestuurd en gemonitord door het PBS-team. Dit team komt maandelijks bijeen om de voortgang en eventuele knelpunten te bespreken. Intern Begeleider en leerkrachten werken dagelijks met de uitgangspunten en afspraken binnen de ondersteuningsstructuur op onze school. De Intern Begeleider monitort de totstandkoming van plannen en het nakomen van afspraken door leerkrachten, ouders en externen. Het Arbobeleid is onderwerp van overleg tussen de preventiemedewerker en directie.

In het Managementteam (directie en Intern Begeleider) wordt de totale schoolontwikkeling in samenhang vormgegeven en aangestuurd.